

Sayın Başkan, Ankara Sanayi Odasının değerli Meclis üyeleri, Basınıımızın seçkin temsilcileri, Yönetim Kurulu ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli Meclis üyeleri, Bugün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Ömer Dinçer aramızda olacaktı. Ben de bu nedenle konuşmamda çalışma hayatını ilgilendiren bazı konularda görüşlerimizi dile getirecektim. Ancak, Pazartesi günü geleceğini teyit etmesine rağmen sayın Bakan son anda çıkan bir yurtdışı gezisi nedeniyle toplantımıza katılamıyor. Ben yine de konuşmamda çalışma hayatı ile ilgili görüşlerimizi dile getireceğim.

Değerli Meclis üyeleri,

Son Meclis toplantımızdan bu yana çok zaman geçmedi. Bu süre içinde dikkate değer önemli bir ekonomik gelişme de olmadı. Ancak, öyle bir istatistik açıklandı ki herkesi şaşkına çevirdi. Bu yılın birinci çeyrek ekonomik büyümesinden daha doğrusu ekonomik küçülmeden söz ediyorum. Biliyorsunuz, ekonomi bu yılın I. çeyreğinde yüzde 13,8 küçüldü. 2001 krizinde bile bu kadar sert bir küçülme yaşamamıştık. Eğer gerekli tedbirler alınmazsa içinde bulunduğumuz ekonomik krizin 2001'dekinden daha derin olma riskiyle karşı karşıyayız. Hatırlayacaksınız, 2001 krizinden ihracat sayesinde hızla çıkmayı başarmıştık. Bu krizin bu kadar derinleşmesinde ihracattaki düşüşün büyük bir katkısı olmuştur. İç talepteki daralma da 2001 krizinden daha fazla olmuştur. Önermiş olduğumuz ÖTV indirimi sonucunda yılın ilk yarısında toplam binek otomobil satışları geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 15 artarak 189 bin 696 adede ulaştı. ÖTV-KDV indirimlerinin katkısıyla tüketim harcamalarındaki düşüşün yılın 2. çeyreğinde daha sınırlı kalacağını umud ediyoruz. Kriz, yatırım harcamalarında da keskin bir düşüşe yol açmıştır.

Değerli Meclis üyeleri,

Yatırım harcamalarındaki bu sert düşüş, yatırım malları üreten sanayii derinden sarsmıştır. Yatırım malları üretimi geçen yılın Ağustos ayından beri düşmektedir. Nisan ayındaki düşüş yüzde 42'dir. Biz ASO olarak yatırım malları üreten sektörün içinde bulunduğu bu duruma uzunca bir süredir dikkatleri çekmeye çalışıyoruz. Çare olarak da hızlandırılmış amortisman uygulamasına geçilmesini, traktörler için hurda indirimi ve KDV'nin yüzde 1'e indirilmesini önerdik. Ayrıca Leasing'te de KDV'nin yıl sonuna kadar yüzde 1'e indirilmesi uygun olacaktır. Ekonomi yönetiminin bu önerilerimizi dikkate alacağını umuyoruz. Ekonomik küçülme işsizlik oranlarında hızlı bir artışa yol açmıştır. Yılın I. çeyreğine ilişkin istihdam verileri bazı çarpıcı gerçekleri ortaya koymaktadır. Yılın ilk çeyreğinde sanayide istihdam bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,4 azalmıştır. Benzer bir biçimde yılın ilk çeyreğinde İnşaat Sektöründe istihdam yüzde 19,2 azalmıştır. Sanayide brüt ücretler bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4 azalmıştır. İnşaat Sektöründe brüt ücretler de yüzde 5,6 azalmıştır. Bu verilerin gösterdiği gibi bir yandan işsizlik artarken çalışanların reel gelirlerinde de bir düşüş olmaktadır. Böyle bir ortamda iç talebin güçlü bir biçimde canlanmasının zaman alacağı görülmektedir. Halk harcama yapmayı tasarruf etmektedir. İç talebi canlandırmak için ekonomi yönetiminin tedbir almaya devam etmesi gerekmektedir. Biraz önce yatırım malları üreten sektör için ne gibi tedbirler alınabileceğini ifade etmiştim. İnşaat sektörünü

canlandırmak için de yeni tedbirler alınabilir. Ülkemizde ciddi bir konut stoku birikmiştir ve bu stok eritilmeden inşaat sektöründe bir canlanma beklenemez. Bu konut stokunu hızla eritmek için mevcut konutlar kentsel dönüşüm projelerinde kullanılabilir.

Değerli Meclis üyeleri,

Kıdem tazminatı; iş hukukumuzda 1936 yılında çıkartılan 3008 sayılı iş kanunu ile girmiştir. Bu kanuna göre kıdem tazminatına hak kazanmak için işçinin 5 yıldan fazla çalışması gerekiyordu. Bu süreden sonraki her bir iş yılı için 15 günlük ücret tutarında kıdem tazminatı ödenmesi gerekiyordu. Kıdeme hak kazanmak için gerekli olan asgari çalışma süresi 1950 yılında üç yıla, 1975 yılında bir yıla indirildi ve 15 günlük ücret tutarı 30 güne çıkarıldı ! Kıdem tazminatı uygulamasındaki temel gerekçe; işini kaybedenlerin geçimlerinin güvence altına alınmasıdır. 1999 yılında çıkarılan işsizlik sigortası yasası bu gerekçeye cevap vermektedir. Bu nedenle, kıdem tazminatının işlevi, işsizlik sigortası yoluyla karşılanmış bulunmaktadır. Diğer taraftan, işsizlik sigortası yasasında “kıdem tazminatı için bir kıdem tazminatı fonu kurulur” denilmekle birlikte 2003 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na hazırlanan kanun taslağı üzerinde ilgili kesimler arasında mutabakat sağlanamadığı için çalışmalar askıya alınmıştır. İşsizlik sigortasının yürürlüğe girmesi kıdem tazminatına yeni bir biçim verilmesini ve bir “fon” kurulmasını gerekli kılmaktadır. Kurulacak “fon”un sağlıklı çalışması, kalıcı olması ve kendi kendine yeterli olması bakımından; kıdem tazminatı ödemelerindeki süre yeniden belirlenmelidir. Türkiye’de 20 yıl çalışmış bir işçiye 20 aylık tazminat ödenirken, OECD ülkelerinde 20 yıla 6 aylık, Doğu Avrupa ülkelerinde 4 aylık, Orta gelirli ülkelerde 10 aylık tazminat ödenmektedir. Kıdeme hak kazanmak için; OECD ülkelerinde en az 40 ay, Doğu Avrupa ülkelerinde 20 ay, Afrika ülkelerinde ortalama 33-34 ay çalışmak gerekirken Bizde bu hak, 12 ay çalışmayla kazanılmaktadır. Kıdem tazminatı sisteminde yapılacak bir reformla bu süreler OECD ortalamasına çekilmelidir. Hükümetin açıklamış olduğu istihdam paketinde “Kıdem Tazminatı Fonu”nun yer almamış olması kanımızca önemli bir eksikliktir. Mevcut haliyle kıdem tazminatı uygulaması, hem işçilere amaçlanan korumayı tam olarak sağlamamakta hem de işverenlere altından kalkamayacakları bir yük getirmektedir. Kıdem tazminatının işsizlik sigortası gibi kullanılmasının getirdiği yükler nedeniyle bazı firmalar kıdem tazminatı yükümlülüğünden kurtulmak için işçileri bir yılını doldurmadan işten çıkarıp yeniden iş almaktadır. Bu uygulamayı yakın zamana kadar geçici işçiler için devlet bile yapmaktaydı. Bu uygulama, bir yandan işçi devrini hızlandırırken diğer yandan çalışma barışını olumsuz yönde etkilemektedir. Mevcut haliyle kıdem tazminatı uygulaması, firmaların konjonktürdeki dalgalanmalara karşı esnekliklerini de zayıflatmaktadır. Ekonomik sıkıntıların arttığı dönemlerde işçi çıkarmak zorunda kalan firmalar, ödenmesi gereken kıdem tazminatları yükü altında ezilmekte, finansal yapıları daha da zayıflamaktadır. Bu durumda bir çok firma kıdem tazminatını ödememek için çeşitli yollara başvurmakta, böylece sonunda işçi ve işveren mahkemelik olmaktadır. Kıdem tazminatı uygulaması istihdam artışını da engellemektedir. İşlerin açıldığı dönemlerde birçok firma yeni işçi almayı mümkün olduğu kadar

ertelemekte, otomasyona ve fazla mesaiye ağırlık vermektedir. Kıdem tazminatı yükleri, kayıtdışı istihdamı da teşvik etmektedir. Kanımızca, kıdem tazminatı fonunun kurulması bu sorunları ortadan kaldıracaktır. Fonun nasıl kurulacağı, kimlerce yönetileceği, fona yapılacak katkı oranının ne olacağı ve kazanılmış hakların nasıl korunacağı konularında bir görüş birliğini sağlamak ve işçi sendikalarının bazı haklı endişelerini giderecek çözümler üretmek mümkündür.

Değerli Meclis üyeleri,

Kamu çalışanları toplu iş sözleşmelerinde sendikaların takındığı tavır kabul edilebilir değildir.

Çok derin bir kriz yaşıyoruz. Bu krizde tüm fedakarlığı sadece özel sektör ve çalışanları mı yapacak?

Özel sektörde işsizlik artıyor. Fabrikalar birbiri ardına kapanıyor. İşverenler kredi borçlarını ödeyemiyorlar. Bazı işyerlerinde çalışanlar aylardır ücretlerini alamıyorlar. İşlerini koruyabilmek için ücret indirimlerine razı oluyorlar. Böyle bir ortamda kamu çalışanı olma güvencesine sırtlarını dayayıp ücret pazarlığı yapıyorlar. Peki bu artan ücretlerin maliyetini kim ödeyecek? Yine özel sektör. 2001 krizinde de böyle yapmışlar ve kamu işçilerine yapılan zammın maliyetini köprü geçiş ücretlerine yapılan zamlarla yine bizler ödemiştik. Bu mu sendikacılık? Bu mu sosyal sorumluluk? Bu sendika liderleri uzayda mı yaşıyorlar?

Dünyada olup bitenlerin farkında değiller mi? Yine duyduk ki üç konfederasyon başkanı

Cumhurbaşkanı'na çıkıp özel istihdam büroları kurulmasını öngören yasayı imzalamamasını istediler.

Sanki fiilen özel istihdam büroları yokmuş gibi. Sanki binlerce, onbinlerce kişi her türlü sosyal güvenceden yoksun kayıtdışı bir biçimde çalışmıyormuş gibi. Özel istihdam büroları, çok geniş bir kesimin kayıttına alınmasını sağlayacaktır. Bir kıdem tazminatı fonu kurulduğu takdirde özel istihdam büroları aracılığıyla çalışan kesimin hakları da korunmuş olacaktır.

Değerli Meclis üyeleri,

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.